

Міжнародна торгівля: основні теоретичні концепції

Лекція 22

Структура

1. Вихідні припущення моделі Хекшера—Оліна—Самуельсона.
 2. Інтенсивність використання чинників виробництва.
 3. Поняття про абсолютну і відносну перевагу.
 4. Елементи моделі Хекшера—Оліна—Самуельсона
-

22-1 Вихідні припущення моделі Хекшера—Оліна—Самуельсона

1. Розглядаються дві країни, що володіють двома гомогенними чинниками виробництва (робоча сила і капітал) і виробляють два товари (Q_1 і Q_2).
 2. Однаковий рівень технологій.
 3. Постійна віддача на чинники виробництва.
 4. Сильна інтенсивність використання чинників виробництва.
 5. Неповна спеціалізація.
 6. Досконала конкуренція (діє право однієї ціни).
-

Вихідні припущення моделі Хекшера—Оліна—Самуельсона

7. Досконала внутрішня мобільність та відсутність зовнішньої мобільності чинників виробництва.
 8. Подібність кривих байдужості.
 9. Відсутність торговельного протекціонізму.
 10. Відсутність транспортних коштів.
-

22-2 Інтенсивність використання чинників виробництва

Товар	Витрати на одиницю продукції	
	L	K
Q_1	6	2
Q_2	8	4

Товар Q_1 інтенсивніше використовує робочу силу, а товар Q_2 — капітал.

22-3 Поняття про абсолютну і відносну перевагу

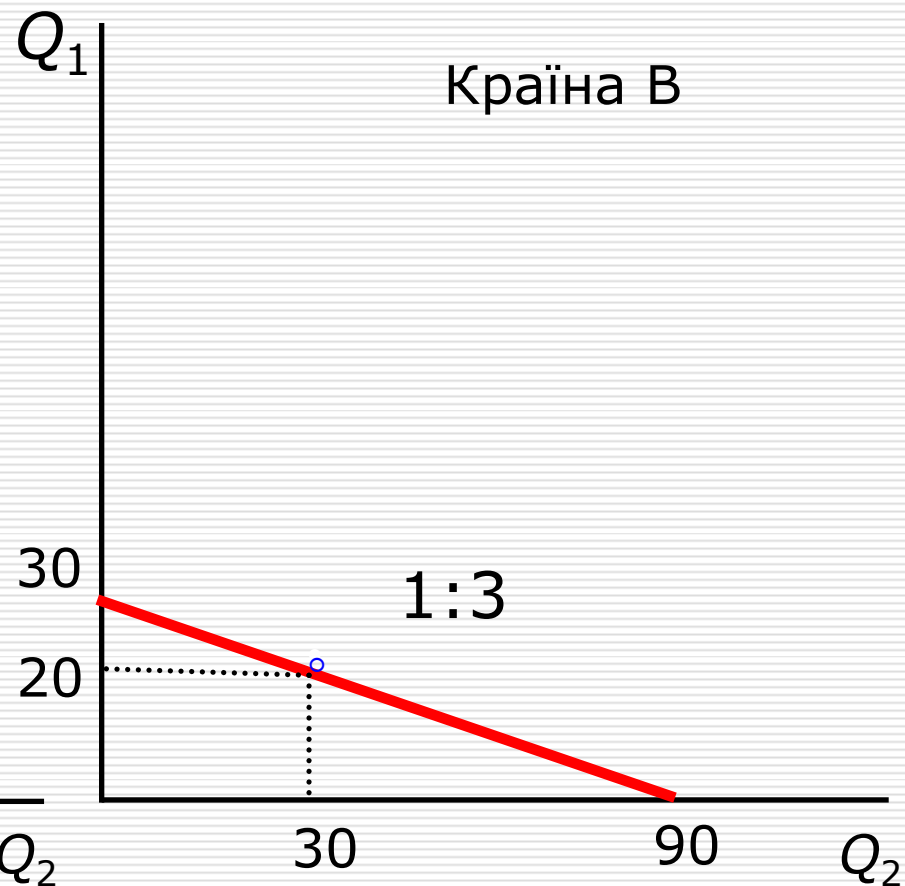
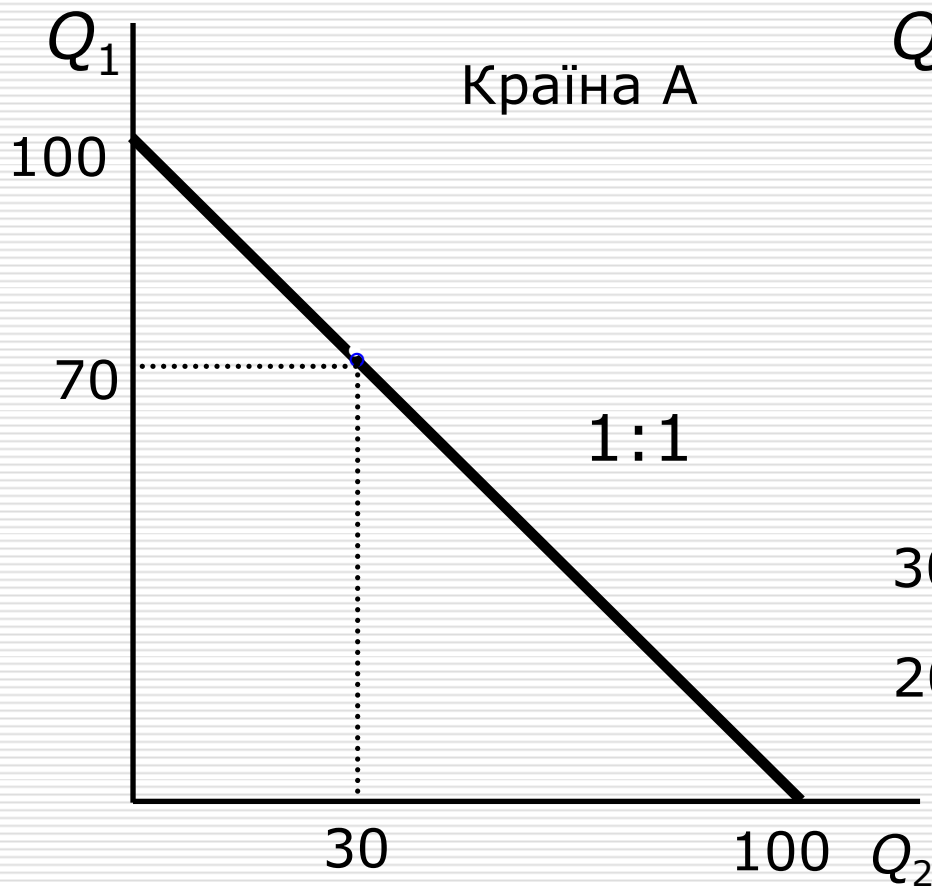
- ❑ Розробили Давид Рікардо і Роберт Торренс
 - ❑ Головний висновок — відносну перевагу мають всі без винятку країни
-

Ілюстративний приклад

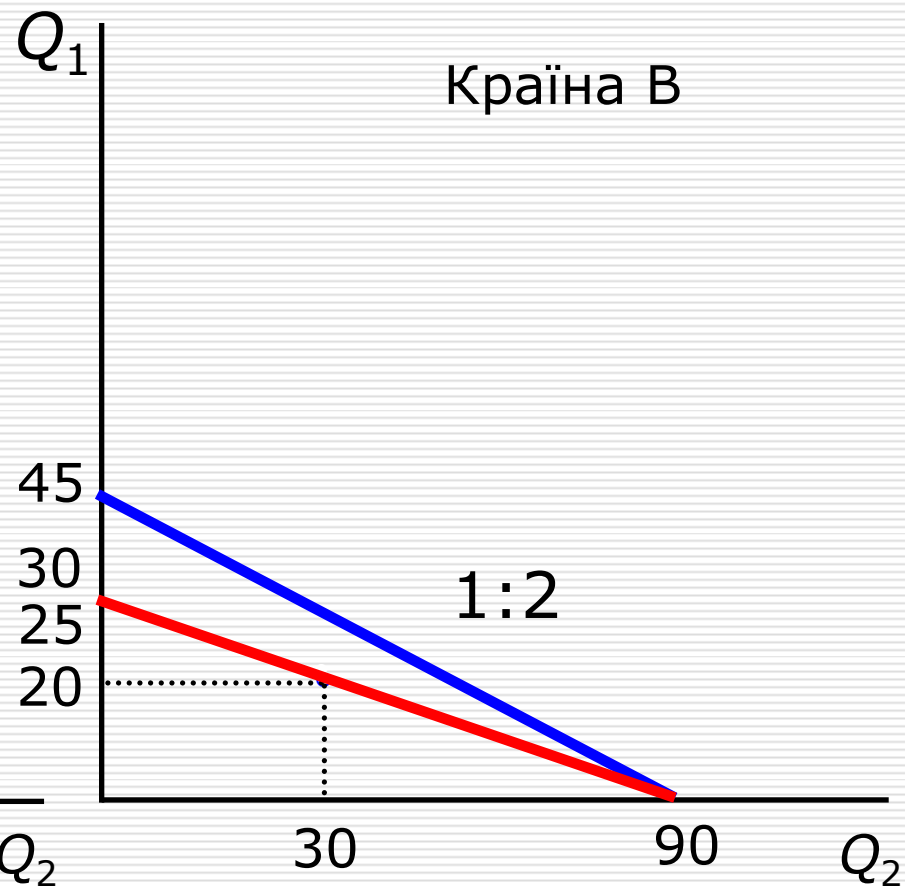
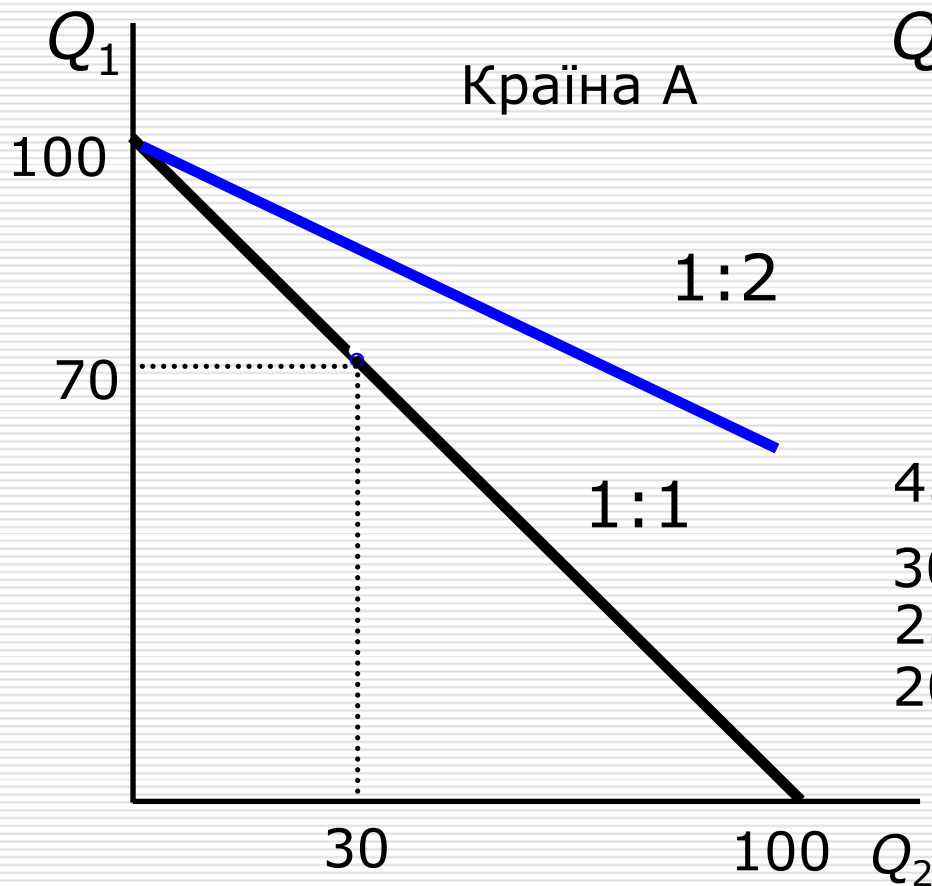
Товар	Виробництво на одного робітника	
	<i>Країна А</i>	<i>Країна В</i>
Q_1	100	30
Q_2	100	90

Країна А має абсолютну перевагу у виробництві обох товарів, тоді як відносну — по товару Q_1 . Відповідно країна В має відносну перевагу по товару Q_2 .

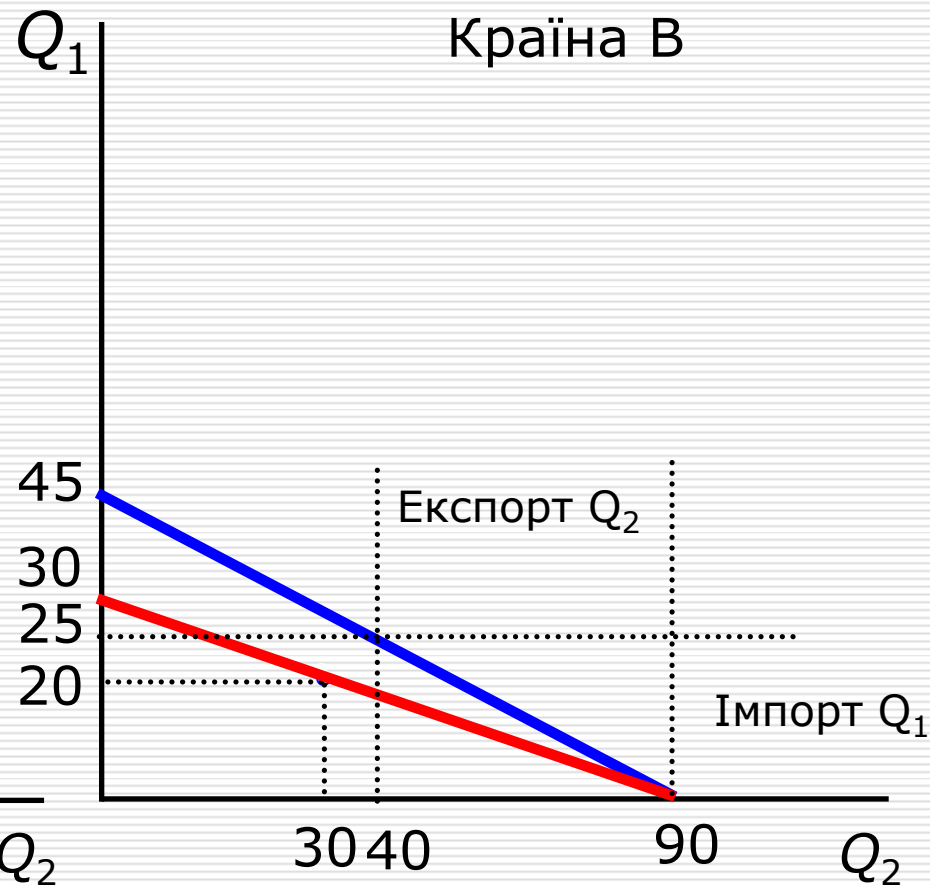
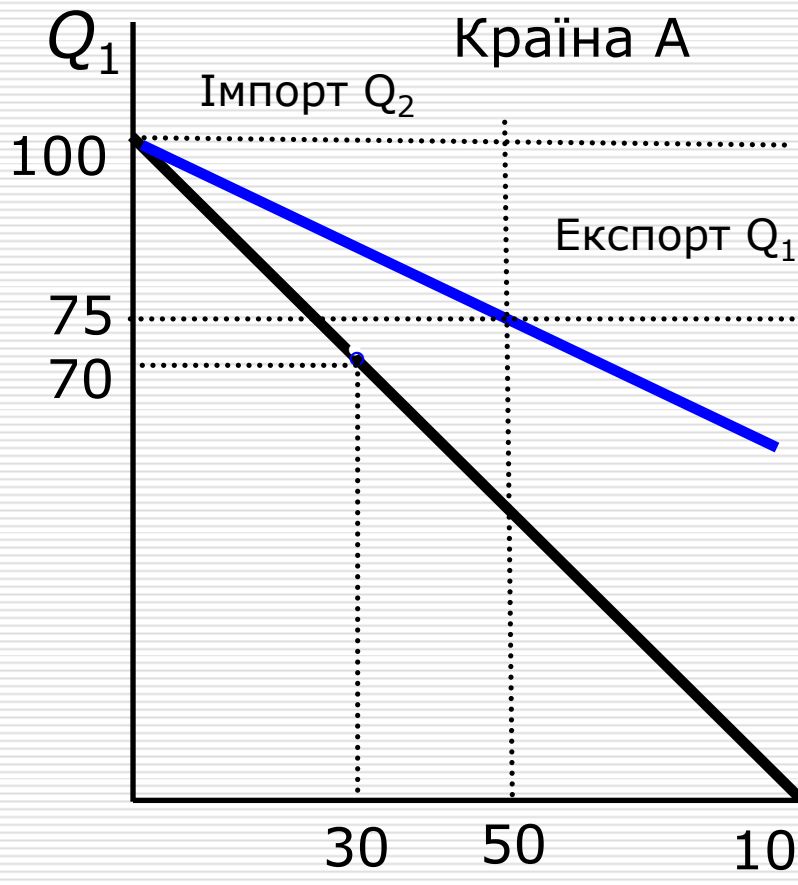
Графічна ілюстрація (закрита економіка)

Графічна ілюстрація (відкрита економіка)

Графічна ілюстрація (відкрита економіка)

Результати зовнішньої торгівлі

Країна	Кур	Товар Q ₁		Товар Q ₁ імпорт (-) експорт (+)	Товар Q ₂		Товар Q ₂ імпорт (-) експорт (+)
		Виробництво	Споживання		Виробництво	Споживання	
Закрита економіка							
A	1:1	70	70	0	30	30	0
B	1:3	20	20	0	30	30	0
Загалом		90	90	0	60	60	0
Відкрита економіка							
A	1:2	100	75	+25	0	50	−50
B	1:2	0	25	−25	90	40	+50
Загалом	1:2	100	100	0	90	90	0
Виграш від торгівлі							
A		+30	+5		−30	+20	
B		−20	+5		+60	+10	
Загалом		+10	+10		+30	+30	

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ:

- Збільшуються обсяги споживання та виробництва,
- Товар Q_2 продається у країні А, попри те, що він ефективніше виробляється у цій країні,

Чому? У країні В є нижчою заробітна плата

Відмінності у заробітній платі:

- Країна А $(100 \times 2 = 200) / 100 = 2$ долари,
 - Країна В $(90 / 100) = 0,9$ долара
-

Підстави для торговельного протекціонізму:

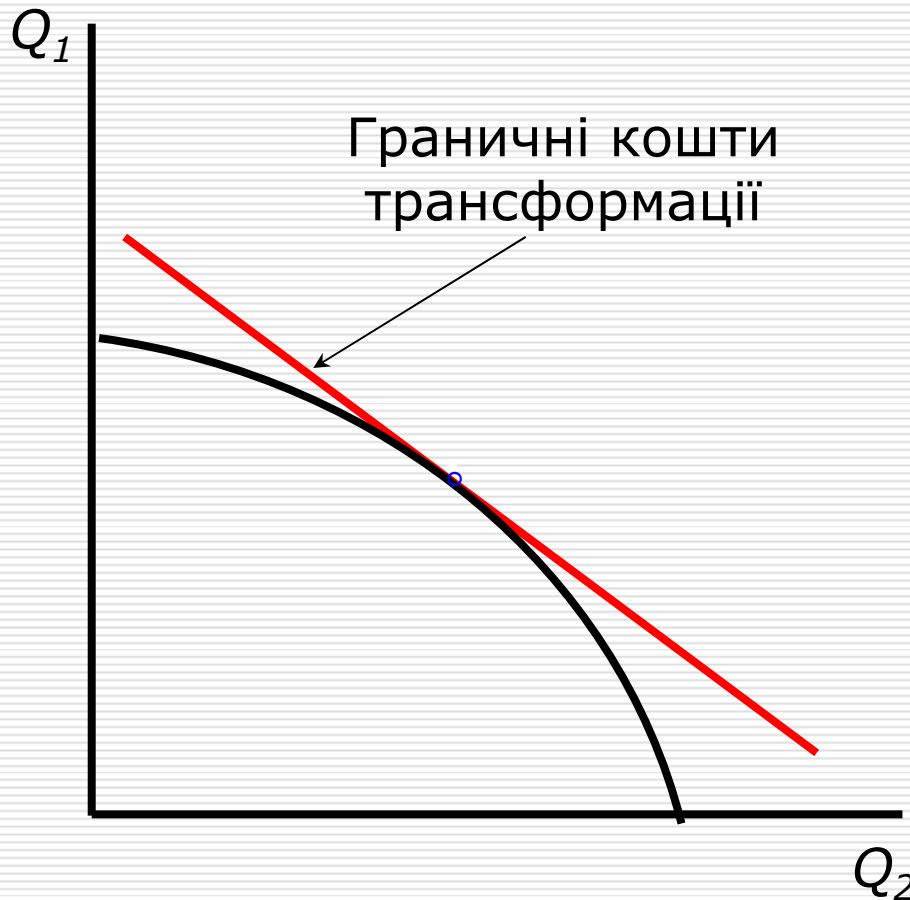
□ Країна А

- Заробітна плата в країні В є настільки низькою, що під загрозою рівень життя працюючих,
- Імпортне мито потрібне для захисту національного товаровиробника

□ Країна В

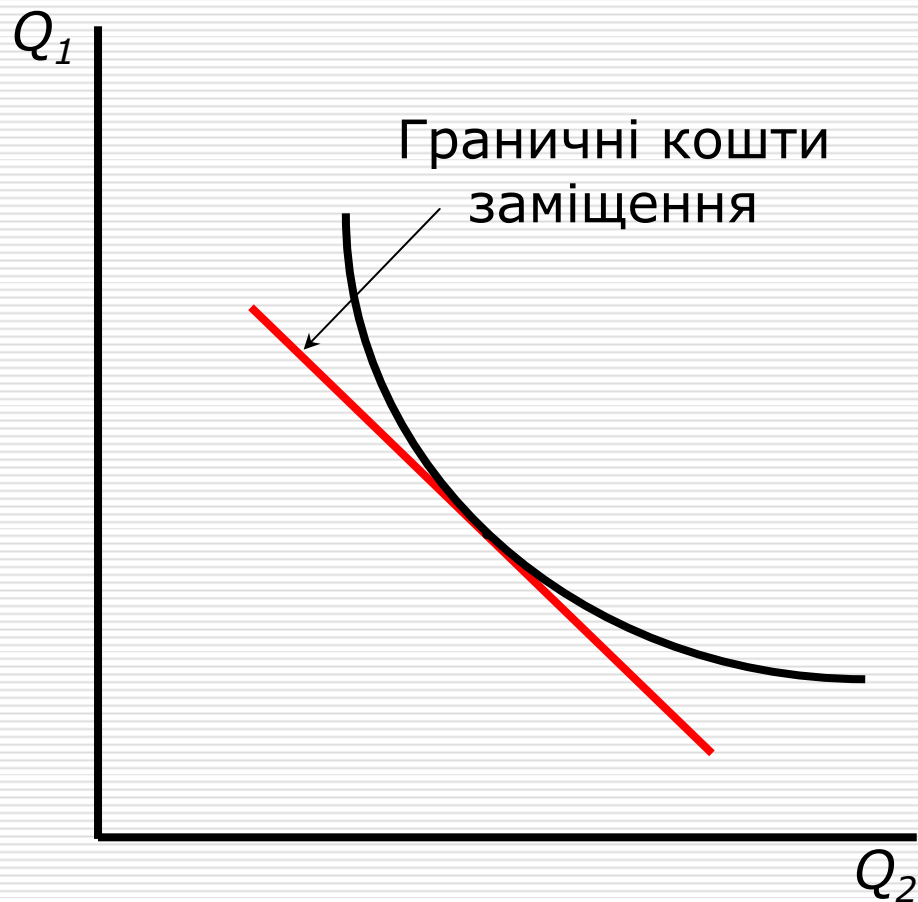
- Дешевші товари з-за кордону “придушують” національного товаровиробника,
 - Потрібні тарифи для заохочення виробництва технологічної продукції (“науковий” тариф)
-

Трансформаційна крива

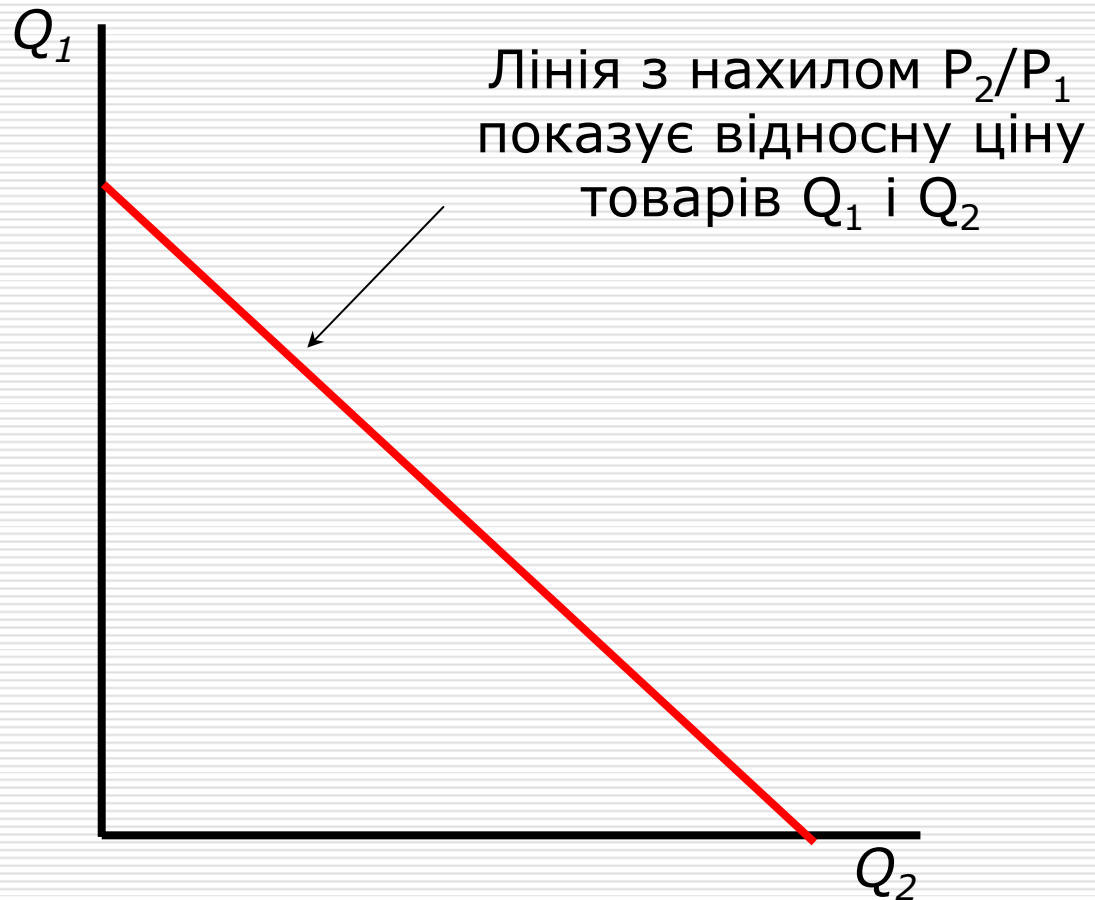

Використовується принцип зростаючих коштів заміщення, який запропонував Готфрід Хаберле у 1920-х роках

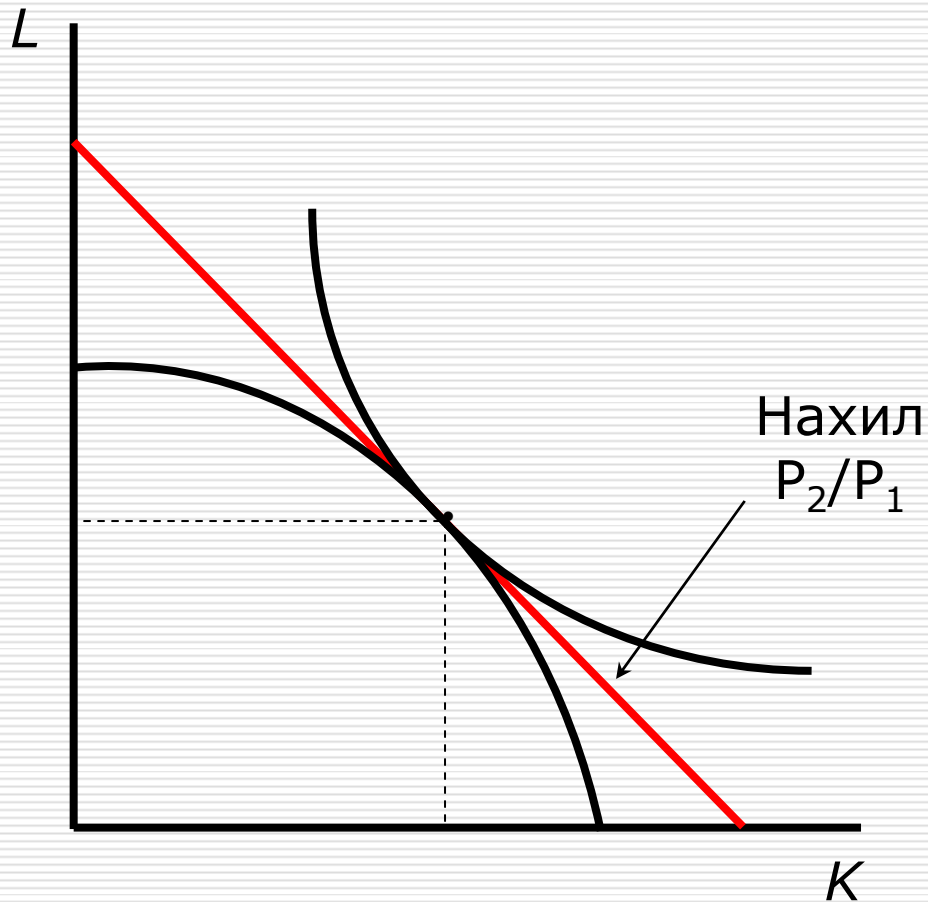
Крива байдужості

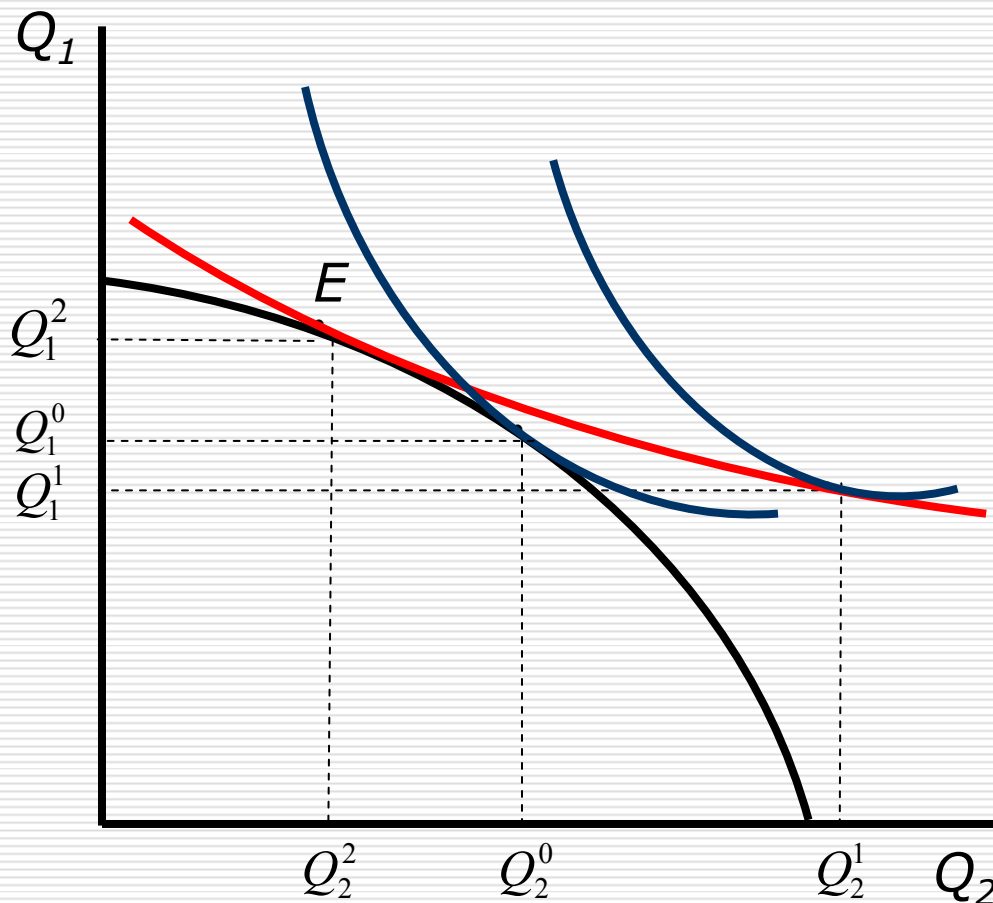
Бюджетні обмеження

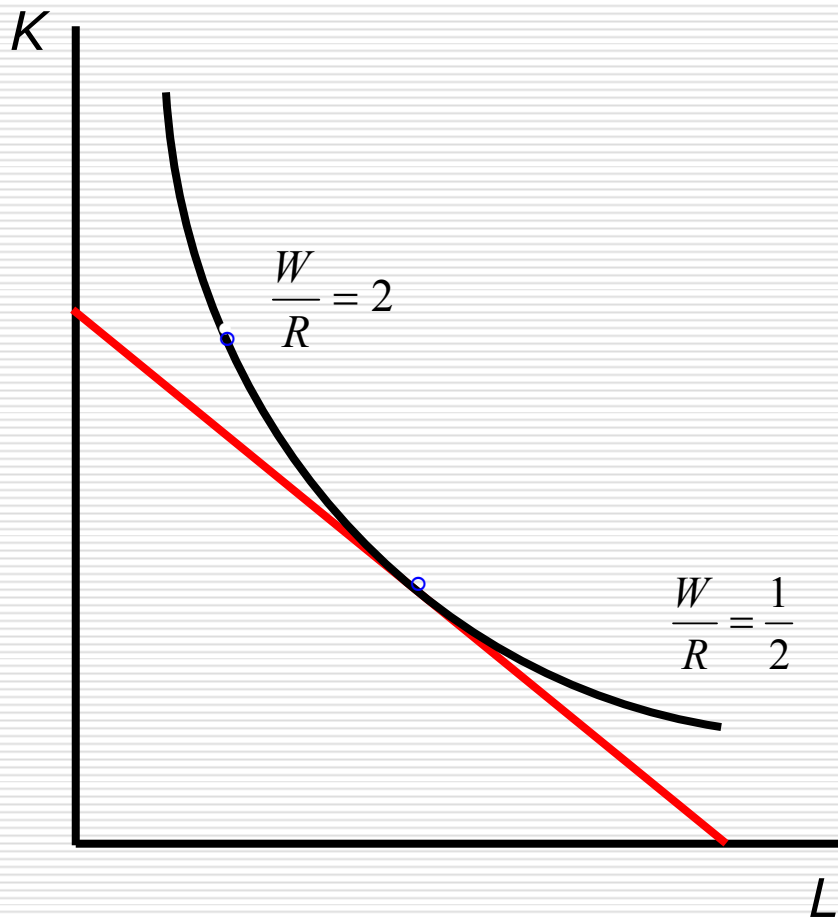
Рівновага у закритій економіці

Рівновага у малій відкритій економіці

Ізокванта

22-4 Елементи моделі Хекшера—Оліна—Самуельсона

- Теорема Рибчинського,
 - Теорема Хекшера—Оліна,
 - Теорема про вирівнювання вартості чинників виробництва,
 - Теорема Столпера—Самуельсона
-

Теорема Рибчинського

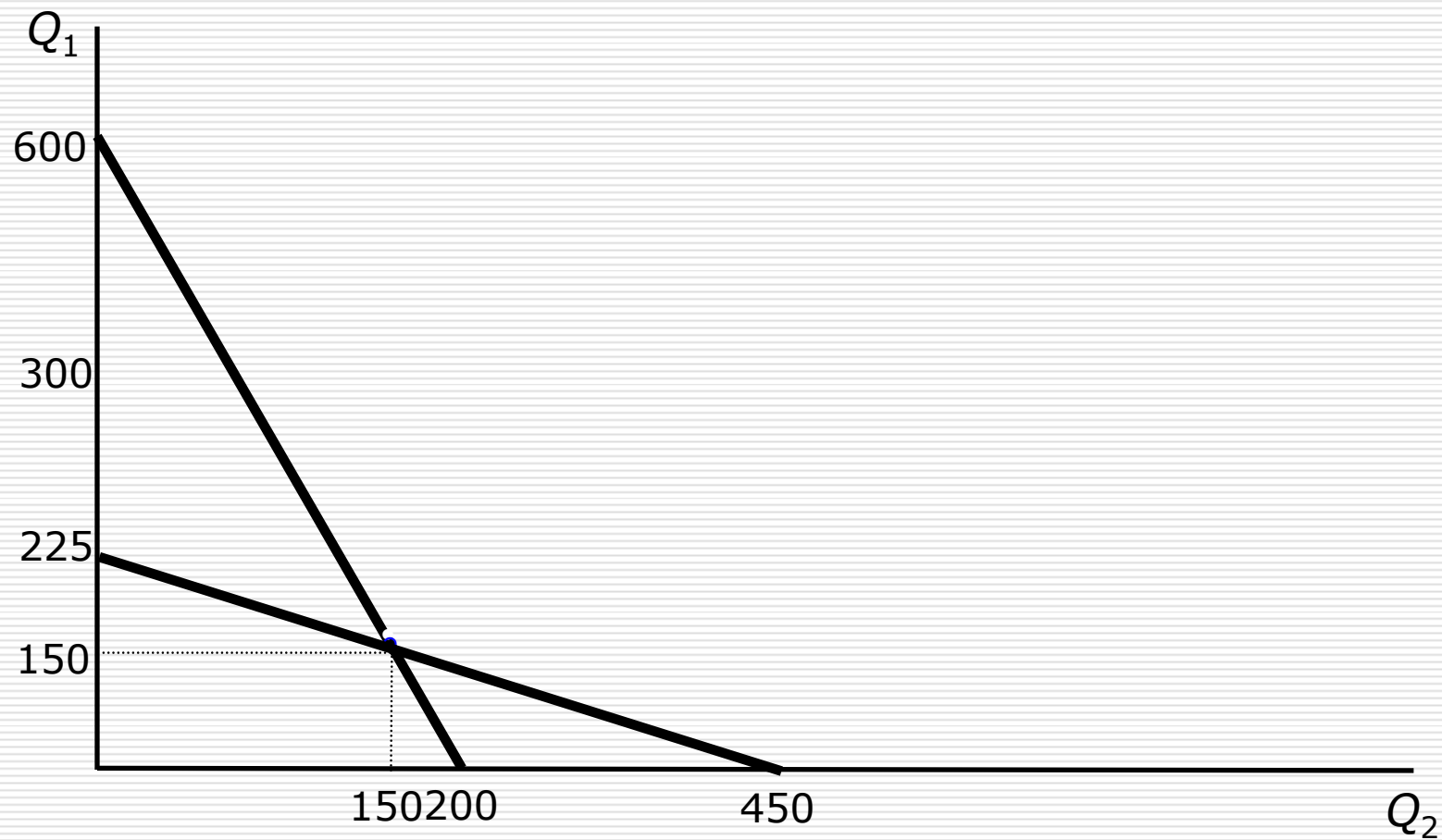
За умови, що виробнича функція залишається незмінною і всі чинники виробництва використовуються повністю, збільшення пропозиції одного з чинників виробництва спричинює зростання виробництва того товару, який використовує даний чинник в інтенсивній формі

Виробнича функція

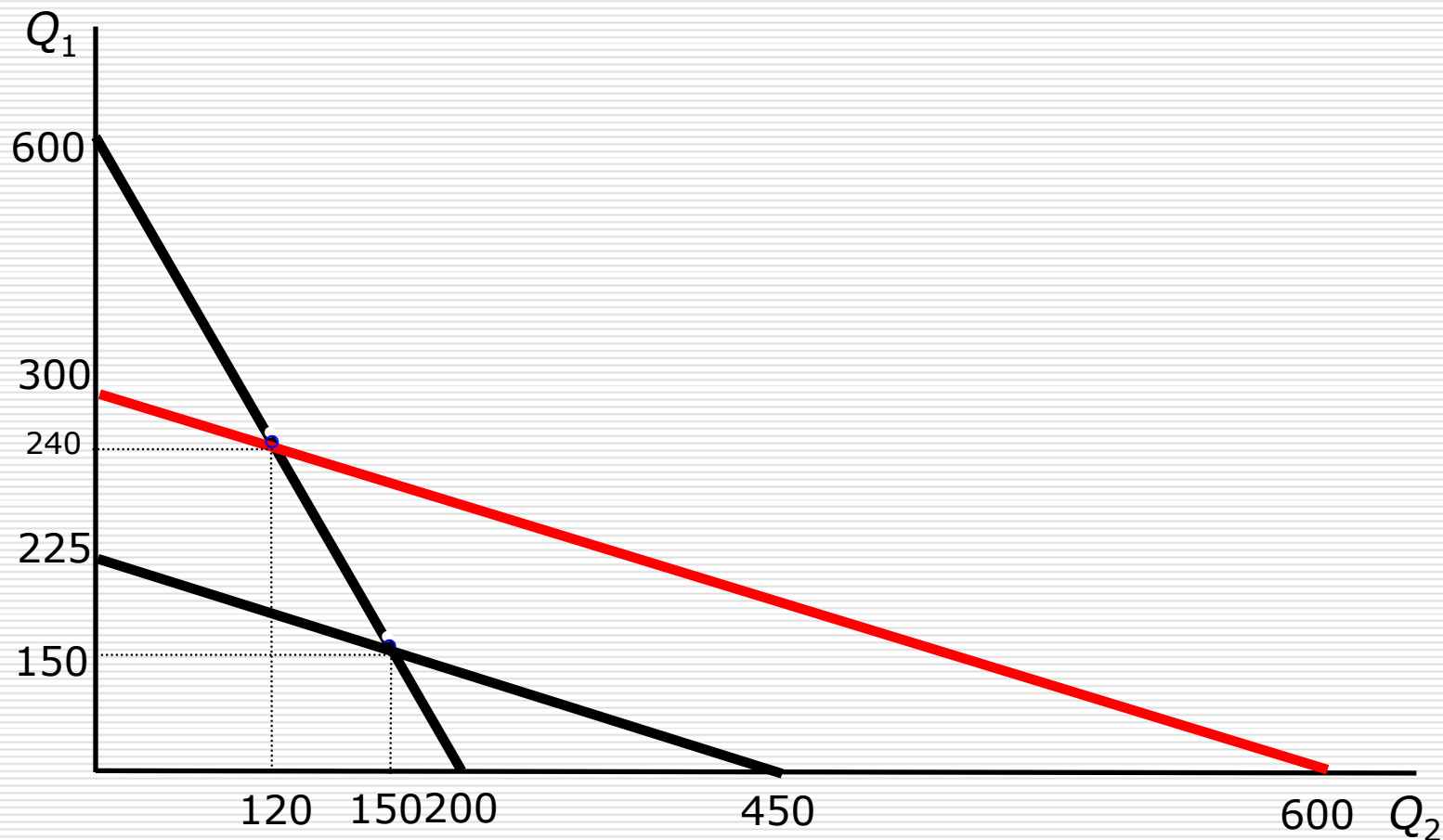
	L	K
Q_1	4	1
Q_2	2	3

Ресурси: 900L і 600K

Виробнича програма

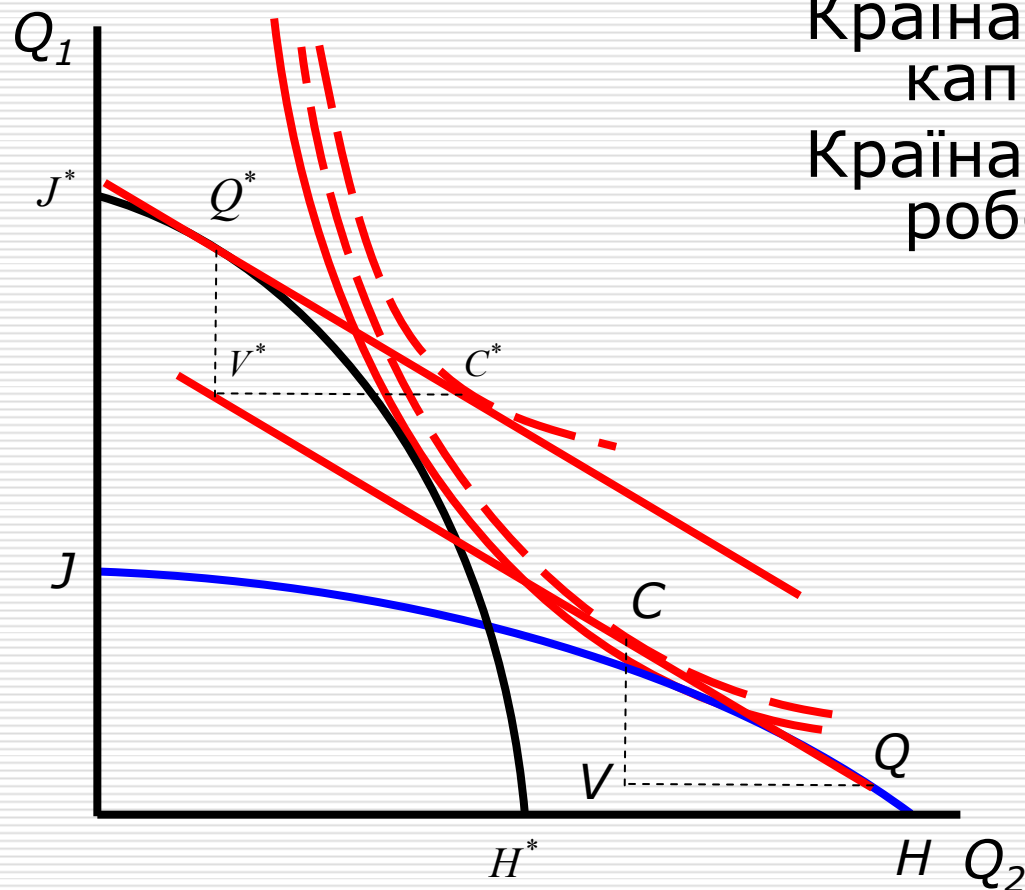
Припустимо, що пропозиція чинника виробництва L збільшується з 900 до 1200

Теорема Хекшера—Оліна

Країна має порівняльну перевагу у виробництві того товару, який найбільш інтенсивно використовує надлишок виробничого ресурсу

Графічне представлення

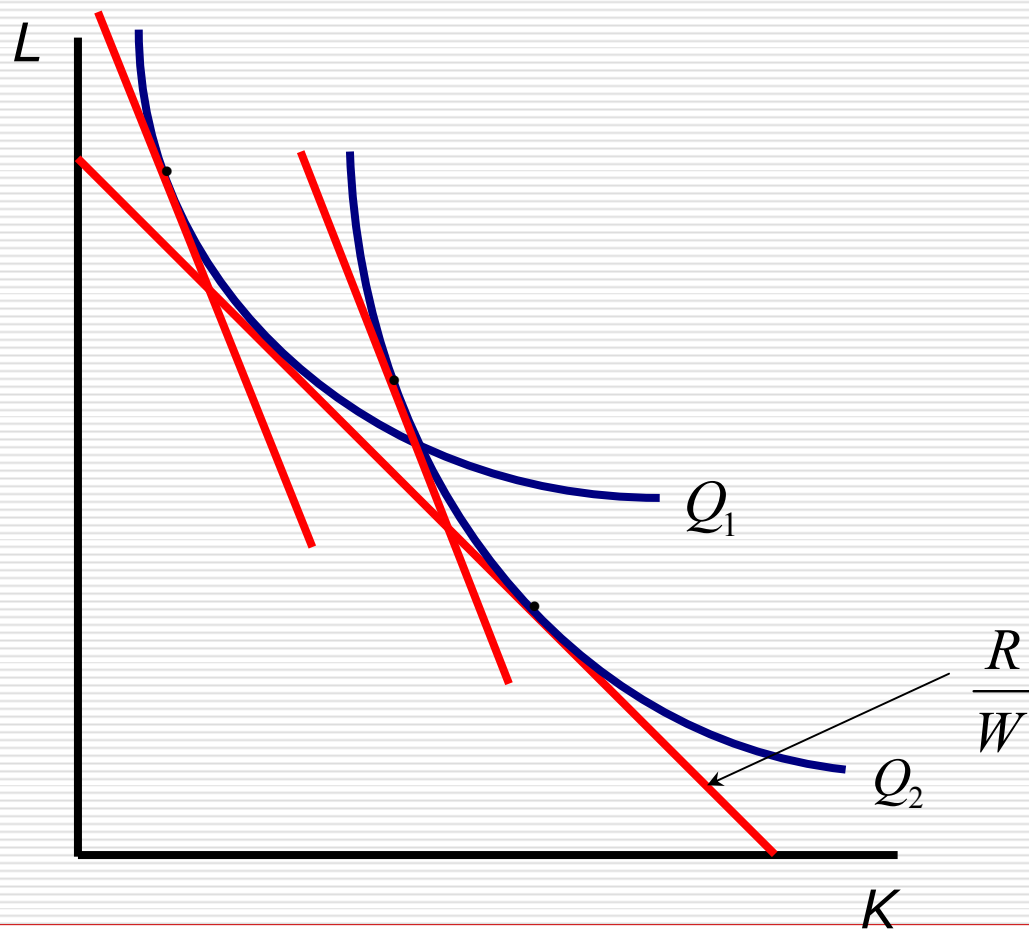
Країна А: надлишок капіталу

Країна В: надлишок робочої сили

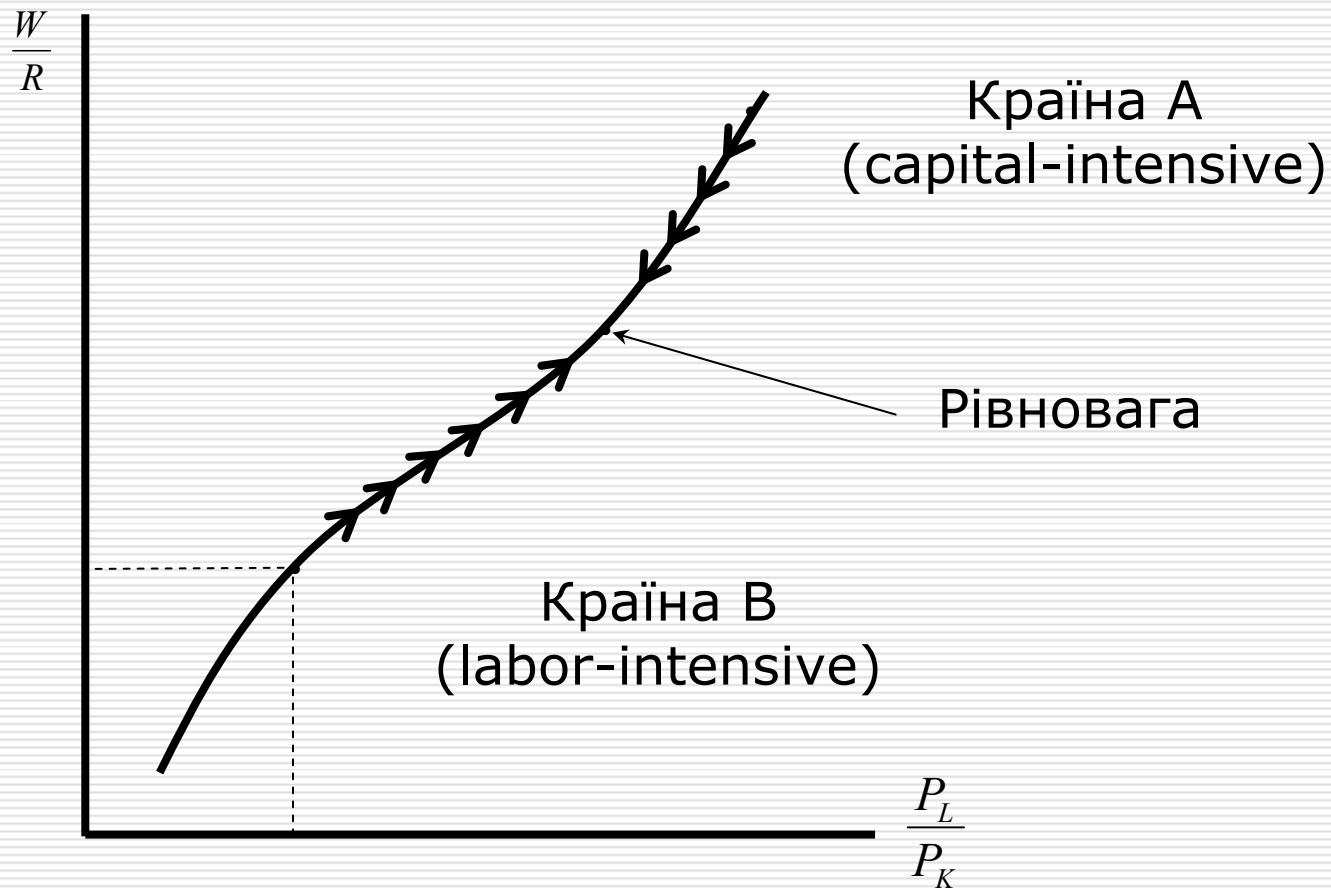
Теорема про вирівнювання вартості чинників виробництва

Вільна торгівля вирівнює віддачу на
чинники виробництва і таким чином
діє як замінник мобільності чинників
виробництва

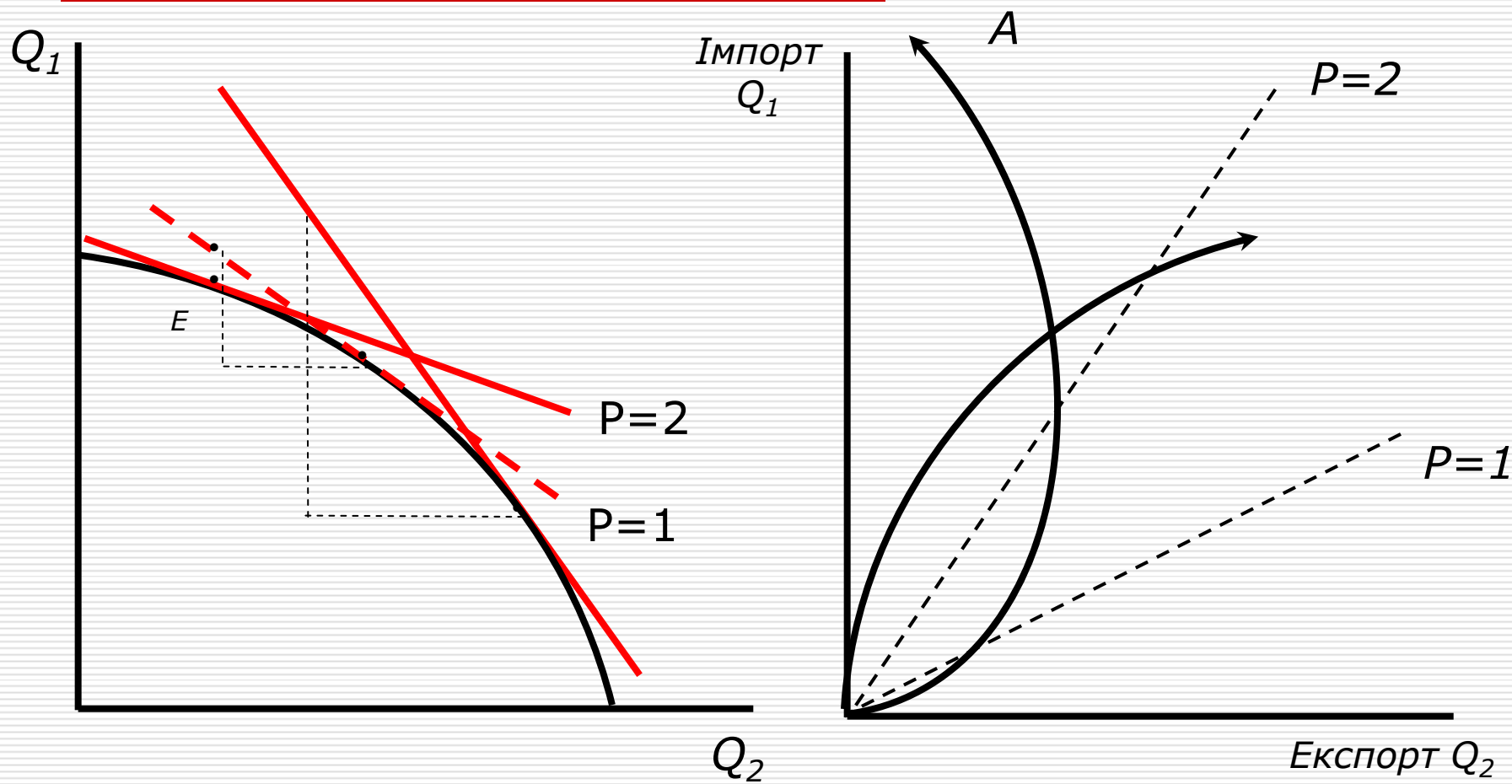
Графічне представлення

Рівноважний стан

Крива пропозиції

Теорема Столпера—Самуельсона

Підвищення відносної ціни окремого товару збільшує віддачу на чинник виробництва, що інтенсивніше використовується у виробництві даного товару, і таким чином зменшує віддачу на інший чинник виробництва

Графічне представлення

